

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 1 1 A 1 0 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Ponedeljek, 31. maj 2021 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo, vodeno (1.) ali samostojno (2.). Interpretacija naj obsega najmanj 400 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

1.	2.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiva interpretacija bo ocenjena z 0 točkami. Osnutek interpretacije, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

1. Vodena interpretacija

Dane Debič: TOKOVI ŽIVLJENJA (odlomek)

DANO ALI IZBRANO?

V zaposlenosti tistih dni je iskal uteho za osamljenost in razočaranje. Bilo je prvič po vojni, da so ga potrebovali. Iskali so ga. Spraševali za njim. Vedno se mu je dozdevalo, da zamuja, da je potreben na več krajih hkrati. In bil je potreben. Dinamika kongresnih dni ga je silila, da se je osredotočil na dolžnosti, ki so mu bile doslej tuje. Zajelo ga je rahlo navdušenje, ko je lahko odločal, vodil, načrtoval in izpeljal to načrtovanje. Vtikal je svoj nos v podrobnosti, tako da so postali nekateri manj potrpežljivi ljudje nervozni, ko je z malce vsiljenim načinom karal ljudi. Zavedal se je svoje rahle vsiljivosti. Zavedal se je, da mu jemlje naklonjenost.

Karal se je.

Toda glej, človek si ne izbira sam svojega značaja. Človek si ne izbira sam svojega smeha in ne svojega načina obnašanja. Ne izbiraš si sam svojih oči in svojega bitja ... Čemu karanje? Nekomu je dana razumnost in moštost in privlačnost in drugemu ni dano nič, prav nič ...

Kaj je dano njemu? Kaj ti je dano, Miki? Malo, si je rekel. Želiš si, da bi te ljudje čislali. Skoraj bolno, hlapčevsko si želiš to in ne znaš ostvariti tako, da bi bilo naravno. Mnogo je natlačnega v tvoji glavi. Dovolj je znanja, zakaj čas si izkoriščal za polnitev duševnih celic z modrostjo človeštva, in vendar, Miki, če prideš, v gostilno, v družbo, nisi nič. Vsak pijanec je bolj čislán, ki s šapastimi rokami zvrne kozarec na dušek in z vedrim smehom pove robato šalo. Nič modrega in nič koristnega ... Toda ti, Miki, nisi privlačen za družbo.

Izsev tvojega telesa ni privlačen, si je rekel. To je opazal tudi v času kongresa. Spoznal se je z ljudmi. Spregovorili so z njim nekaj besed in ga zapuščali. Drugi, nestrokovnjaki in polstrokovnjaki, so razlagali v nevezanem pogovoru to, kar bi moral on. Nisi zanimiv, je pomišljal.

Oči sočloveka se ustavijo na videzu tvojega pročelja. Ustavijo se na zvoku tvojega glasu, na izviru tvojih oči, na odmevu tvojega jaza in te zapuščajo. Moj Bog, posebno močno je čutil to po razočaranju, ki se je stopnjevalo iz dneva v dan bolj.

karati – opominjati, oštevatí
čislati – ceniti
ostvariti – uresničiti, izvesti

(Vir: Dane Debič: Tokovi življenja. Ljubljana: Prešernova družba, 1971. 71–72.)

NAVODILA

- Opređelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite doživljanje in razmišljanje književne osebe: Kako Miki doživlja samega sebe? Kako si razlaga svoje lastnosti in kako odnos družbe do posameznika? Citirajte poved, ki pove, kaj je v tem odnosu odločilnega pomena.
- Povzemite ugotovitve ter izrazite svoje mnenje o Mikijevem doživljanju in razmišljanju. Ob primeru iz življenja presodite, kako predstave, ki jih imamo o sebi, vplivajo na naša ravnanja.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost.

2. Samostojna interpretacija

Matjaž Lesjak: BITKA PRI LOMOVCU (odlomek)

Njej se je otrok zgodil, ostala je opazovalec, neprostovoljno ujeta v vlogo, ki jo je tiščala in omejevala. Otrok je njeno oko zaznal kot hladno optiko, zaman se je poganjal za mamo in se ji nudil v nošnjo, stegoval je ročice, mama pa je odmahovala zmotena sredi sanjarij in mu tožeče odgovarjala, kaj spet hočeš, Milenca,пусти me, a ne vidiš, da berem. Tako je Milenca lovila mamo, ona pa svoje sanje in se nista nikoli srečali v krožnici. Obstali sta vsaka s svojimi iztegnjenimi rokami in s praznino v sebi, ki jo bo napolnil nek neznani svet, nek neznani človek, ki se bo pojavil ob pravem času, a vsekakor nepričakovano, kot zasuk usode, darilo dolgega hrepenenja. Kot kometa sta leteli v prazno, vsaka po svoji tirnici, obdani z isto srhljivo in prazno neskončnostjo.

Oče Franc je prevzel nekaj ženskih obveznosti in je ponujal deklici v igro svoje gumbе, kapo in piščalko. Piskala sta vanjo in po svoje klicala Agnezo, ki pa je bila zapisana nekemu drugemu svetu. Tu se je znašla po pomoti, odmikala je svoje telo v sobo in svojo melanholično dušo v prihodnost, kjer se bo vendarle nekoč razvezala uganka boljše usode.

Od učitelja glasbe je kupila staro violino. Črni kovček je ležal kot majhna trugica na komodi in Agneza jo je vsake toliko odprla. Zdelo se ji je imenitno, ko se je zasvetil rdeč žamet, v katerem je ležal instrument. Violina je bila dokaz, da obstaja nek boljši in višji svet, umetniški in muzikalen. Bila je seveda glasbeno nepismena, a če je bila sama doma, je rahlo potegnila z lokom po strunah in brnenje zvoka se je preneslo vanjo kot tresenje, neučakanost, glasbeni zametek, telo se je odzvalo na ton, požrla je slino in dolgo gledala skozi okno.

Ko je bila Milenca stara kakšnih pet let, se je mati Agneza odpravila od doma in nato izginila za robom asfalta. Stopila je preko obale v morje preorane zemljine. Gnana je bila od notranje nuje in podžgana z najnovejšim razpletom romana »Angelika in toreador«. Oblekla je dežni plašč in Francu izmaknila službeno železniško karto za vse potniške vlake. Domnevala je, na podlagi znane knjige »Orient ekspres«, da se bo njena nadaljnja usoda odvijala v kupeju vlaka. Prisedli bodo omikani tujci, upokojeni zdravnik, premožen vdovec, žepar s slabo prilepljenimi brki (tega bo spregledala) ter guvernanta grofa Armana.

Naslednji dan je torej ni bilo več doma. Milenca te odsotnosti najprej ni zaznala, ker se je navadila svoje samote in prisile, da se je igrala s svojimi prsti in očetovimi gumbi.

---

trugica – majhna krsta
komoda – nizka omara s predali
toreador – bikoborec

(Vir: Matjaž Lesjak: Bitka pri Lomovcu. V: Za vse čase. Žalec: Trigon, 2019. 326–328.)

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na **književno zvrst** in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvino odlomka in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran